

■ УДК 793.31(091)(477.86) «ГУЦУЛІЯ»

Я. К. Сапего, аспірант, Харківська державна академія культури, м. Харків

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ АНСАМБЛЬ ПІСНІ Й ТАНЦЮ УКРАЇНИ «ГУЦУЛІЯ» ЯК ФЕНОМЕН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПРИКАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Аналізується творчість балетмейстерів Національного академічного ансамблю «Гуцулія» — Я. Чуперчука, В. Петрика та І. Курилюка. Виявлено особливості їхньої роботи з фольклорним матеріалом та його сценічної інтерпретації. Доведено, що цей ансамбль, як єдиний професійний хореографічний колектив Прикарпаття, є феноменом танцювальної культури зазначеного регіону, оскільки його діяльність спрямована не тільки на вдосконалення професійної майстерності виконавців та підготовку нових самобутніх програм, а й на збереження кращих зразків прикарпатського хореографічного фольклору, народних традицій і звичаїв методом збирання та художньої обробки гуцульської народної творчості, а також її популяризацію за кордоном.

Ключові слова: хореографічна культура Прикарпаття, ансамбль пісні й танцю, гуцульський фольклор, балетмейстер, вокально-хореографічна композиція, репертуар.

Я. К. Сапего, аспирант, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

НАЦИОНАЛЬНЫЙ АКАДЕМИЧЕСКИЙ АНСАМБЛЬ ПЕСНИ И ТАНЦА УКРАИНЫ «ГУЦУЛИЯ» КАК ФЕНОМЕН ХОРЕОГРАФИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ ПРИКАРПАТСКОГО РЕГИОНА

Анализируется творчество балетмейстеров Национального академического ансамбля «Гуцулия» — Я. Чуперчука, В. Петрика и И. Курилюка. Выявлены особенности их работы с фольклорным материалом и его сценической интерпретации. Доказано, что этот ансамбль, как единственный профессиональный хореографический коллектив Прикарпаття, является феноменом танцевальной культуры исследуемого региона, поскольку его деятельность направлена не только на совершенствование профессионального мастерства исполнителей и подготовку новых самобытных программ, но и на сохранение лучших образцов прикарпатского хореографического фольклора, народных традиций и обычаев путем сбора и художественной обработки гуцульского народного творчества, а также его популяризации за рубежом.

Ключевые слова: хореографическая культура Прикарпаття, ансамбль песни и танца, гуцульский фольклор, балетмейстер, вокально-хореографическая композиция, репертуар.

Ya. K. Sapeho, postgraduate student, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

NATIONAL UKRAINIAN ACADEMIC SONG AND DANCE ENSEMBLE «HUTSULIA» AS A PHENOMENON OF SUBCARPATHIAN CHOREOGRAPHIC CULTURE

The article presents the analysis of creative works by Y. Chuperchuk, V. Petryk and I. Kuryliuk — the ballet masters of the National Academic Ensemble "Hutsulia". The characteristic features of their work with folklore material and its stage interpretation are identified. It is proven that this ensemble, being the only Subcarpathian professional choreographic collective, is a phenomenon of the dance culture of the region under study, as its activities are aimed not only at improving professional mastery of performers and preparing new distinctive programs, but also at preserving the best samples of Subcarpathian choreographic folklore, folk traditions and customs by collecting and artistically refining Hutsul folk creations, as well as popularizing it overseas.

Key words: Subcarpathian choreographic culture, dance and song ensemble, Hutsul folklore, ballet master, vocal-choreographic composition, repertoire.

Постановка проблеми. Національний академічний ансамбль «Гуцулія» є одним із найяскравіших прикладів збереження гуцульської хореографічної спадщини, оскільки творчість його балетмейстерів завжди спрямована на досконале та ретельне вивчення і сценічну інтерпретацію традицій гуцульського народу, його побуту, світогляду, обрядів та історії. Першого балетмейстера — Я. Чуперчука — справедливо вважають засновником сценічної форми гуцульського танцю й основоположником професійної народної хореографії на Прикарпатті.

«Гуцулія» є лауреатом багатьох міжнародних конкурсів, визнаний одним із найкращих колективів України на всеукраїнському конкурсі хореографічних професійних колективів ім. П. Вірського (2010 р.). На IV всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії ім. П. Вірського (2014) посів перше місце і здобув звання лауреата.

Упродовж 75-літньої творчої діяльності Державний академічний Гуцульський ансамбль пісні й танцю здійснив немало концертів, неодноразово отримував високу фахову оцінку української та зарубіжної преси, мистецьких кіл України, презентував мистецтво рідного краю в Англії, Німеччині, Польщі, Угорщині, Італії, Канаді, Грузії, Азербайджані.

Цей колектив справедливо можна вважати феноменом прикарпатської хореографії, адже кожний балетмейстер ансамблю, не зраджуючи традиціям, привносив власне бачення хореографії Прикарпатського регіону, удосконалював знання та досягнення попередників,

створював нові за стилістикою і тематикою танцювальні номери та вокально-хореографічні композиції. Проте донині не існує комплексного дослідження, присвяченого творчій спадщині Гуцульського ансамблю пісні й танцю та публікацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Хореографічну культуру Прикарпатського регіону вивчали немало дослідників: К. Василенко, А. Кривохижа, Б. Кокуленко, В. Шкоріненко, С. Легка, О. Бойко, О. Колосок та ін. Життя і творчість Я. Чуперчука ґрунтовно дослідили Д. Демків, кандидат педагогічних наук Б. Стасько. Основні творчі етапи діяльності перших балетмейстерів «Гуцулії» описані в бібліографічному довіднику «Майстри народно-сценічного танцю». Ретельно вивчала хореографію Прикарпаття О. Бігус у дисертації «Народно-сценічна хореографія Прикарпатського регіону: становлення та тенденції розвитку».

Мета статті — дослідити особливості збереження національних традицій Прикарпаття в хореографічній спадщині балетмейстерів Національного академічного ансамблю України «Гуцулія».

Вклад основного матеріалу дослідження. Історія Національного академічного ансамблю України «Гуцулія» почалася в грудні 1939 р., коли в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ) створено Гуцульський ансамбль пісні і танцю, керівником якого став композитор і диригент Ярослава Барнич. Ансамбль налічував 60 співаків, танцівників, музикантів.

Балетну групу очолив Ярослав Чуперчук, котрий значну увагу приділяв новоствореному ансамблю: їздив селами з фольклорними експедиціями, вивчав народне мистецтво, шукав талановиту молодь для роботи в колективі, ретельно перевіряв здібності кожного до танцю, був вимогливим та цілеспрямованим фахівцем.

Істотною проблемою був недостатній рівень підготовки учасників колективу, але наполеглива праця та вимогливість балетмейстера сприяли виникненню зразків гуцульської хореографії: «Коломийка», «Гуцулка», «Аркан», «Решето», «Чорногоро, краю рідний». Надзвичайно популярним був танець «Пастушок» у виконанні самого балетмейстра.

Перші гастролі Державного гуцульського ансамблю пісні й танцю відбулися в 1940 р. в містах Центральної та Східної України, Середньої Азії, Сибіру, Москві, Ленінграді, Севастополі, де глядач уперше ознайомився з культурою карпатського краю. У вокально-хореографічній композиції «Співай, рідний краю» на сцену виходив увесь склад ансамблю, демонструючи чарівну мелодіку пісень, різноманітні танці, барвисті костюми [3, с. 17].

Значний інтерес становлять народний танець «Аркан» (поставлений разом з В. Петриком), «Парубоцькі жарти», «Зашуміла Буковина», «Воротар», «Зустріч у лісі», «Трембіта».

Яскравий гуцульський фольклор балетмейстер утілював у постановках «Після Бескидів», «Гуцулка на царині», «Співай, рідний краю», «Великодні хороводи». У цих хореографічних композиціях відбито досвід балетмейстера, здобутий ним під час навчання в школі В. Авраменка та роботи в театрах [6, с. 44; 3, с. 10–11].

Створюючи вокально-хореографічні композиції, Я. Чуперчук удаю поєднував танець, пісню і слово, завдяки чому постановки були динамічними, запальними, дійсно відзначалися дотепністю, гумором.

Багато часу балетмейстер присвячував хореографічним постановкам на тему українських народних пісень: «Іхав козак за Дунай», «Розпрягайте, хлопці, коні», «Кину кужіль на полицю», у яких відбито методику школи В. Авраменка.

Артист оркестру Г. Грабець вважала Я. Чуперчука надзвичайно талановитим майстром, котрий мав значний авторитет серед глядачів: «Чуперчук — самородок-діамант. Велика фантазія, ідеї, закладені в його композиціях, завжди відповідали змісту танцю. Школа В. Авраменка надала йому ази хореографії. А все, що він творив, ішло з глибини душі. Своім хореографічним інтелектом він значно поглибив, підняв на високий рівень гуцульську хореографію. Коли виступали в тій чи іншій місцевості з концертом, люди говорили: «Йдемо дивитись Чуперчука». Настільки його знали, поважали, мав велику любов у народі» [3, с. 16–17].

Під керівництвом Я. Чуперчука гуцульський ансамбль танцю відіграв важливу роль у популяризації гуцульського хореографічного мистецтва далеко за межами України.

Друга світова війна перервала діяльність ансамблю, яку відновлено в 1944 р. Я. Чуперчук продовжував очолювати балетну групу. Художнім керівником став Дмитро Котко.

Відроджувати колектив було складно — не було приміщення, костюмів, нот, умов для репетицій, а головне — існувала потреба в нових виконавцях. «З наступом радянських військ, знаючи любов і ласку «визволителів» до творчої інтелігенції, деякі актори виїхали за кордон. Марійка Чуперчук, рідна сестра балетмейстера залишила ансамбль. На її місце прийшла наймолодша з роду Чуперчуків — Василина. Ще один учасник ансамблю, Володимир Петрик, повертаючись з Відня додому, був затриманий радянськими солдатами і відправлений на Донбас. І тільки відповідні документи та лист-прохання керівника ансамблю Я. Чуперчука, пред'явлені в органи влади Донбасу, посприяли поверненню В. Петрика в ансамбль. Іван і Дарія Остаповичі, Оксана

Затварська залишились у Коломийському театрі. Ансамбль танцю поповнився новими учасниками» [3, с. 22].

Ансамбль фактично створювався заново. Перша репетиція відбулася в жовтні. Балетмейстер працював над вокально-хореографічною картиною «Гуцулка», танцями «Рідний краю — Верховино», «Вербова дощечка», відновлював репертуар.

Відтоді Державний Гуцульський ансамбль пісні й танцю набув популярності серед шанувальників народного мистецтва як в Україні, так і за її межами. Визначними є не тільки хореографічна та вокальна складові, а й у костюмах, які відрізняються барвистістю, яскравістю, продуманістю, красивою вишивкою, що потребує копіткої праці, душевного натхнення, глибоких знань української фольклорної спадщини. Саме тому костюми артистів — це не просто сценічне вбрання — це ще один приклад збереження та втілення художніх традицій Прикарпаття [7].

З Державним Гуцульським ансамблем пісні й танцю пов'язані становлення та розвиток на Прикарпатті професійного мистецтва, зокрема хореографічного.

Я. Чуперчук керував Гуцульським ансамблем до 1947 р. і створив основу, на якій до сьогодні базується вся гуцульська хореографія колективу.

Після того, як Я. Чуперчука запросили працювати до Львова, танцювальну групу Гуцульського ансамблю очолив В. Петрик. Його першою роботою в цьому ансамблі стали «Опришки Олекси Довбуша», де балетмейстер засобами хореографії втілює мужність і відвагу, душевне багатство та поетичність гуцулів [1, с. 33]. Крім того, він здійснив постановки танців «Гуцулка», «Гуцулка на царині», «Космачанка», «Прикарпатський танець», «Ямницька полька», «Сербин», «Марічка», «Дрібонька», «Бойківчанка», «Аркан», «Чабани».

Аналізуючи балетмейстерський почерк В. Петрика, можна простежити, що характерною ознакою його танців є їхня глибока народність. Як знавець гуцульської народної творчості, він зважав на особливості танцювання кожного прикарпатського села, відмінності народного одягу кожного району Івано-Франківщини. На відміну від Я. Чуперчука, його постановки тяжіють до академічного мистецтва, виконавці мають володіти технікою виконання характерних гуцульських рухів.

Високо оцінив та відзначив своєрідність балетмейстерської творчості В. Петрика М. Вантух: «Високий професійний рівень, своєрідна манера, динаміка, завершеність поз, рухів, цікаві рисунки. Усе це виділяло балетмейстера Петрика серед його колег. Робота над характером, виразністю рухів — правдивістю та щирістю проникнення в образ — це було обов'язковим в роботі славетного хореографа. Кожен рух він надихав життям, колоритом гуцульського краю» [4, с. 141].

В. Петрик здійснив важливий внесок у становлення й розвиток гуцульського народного танцювального мистецтва на Прикарпатті. Якщо вважати Ярослава Чуперчука засновником народної сценічної хореографії в Прикарпатському краї, то В. Петрик — його основоположник. Продовжуючи справу, свого вчителя, Володимир Васильович удосконалював гуцульський танець, популяризував, доводив до академізму.

На початку 1980-х рр. ансамбль очолив народний артист України, професор Петро Князевич. Саме з ним В. Петрик створив найяскравіші композиції, які відзначилися патріотичним натхненням, високою ідейністю та блискучою майстерністю.

Вихованцем В. Петрика є наступний керівник танцювальної групи Гуцульського ансамблю пісні й танцю — І. Курилюк. Артист, помічник, балетмейстер та соліст (1974–1984), він обіймав посаду головного балетмейстера.

Хореограф є продовжувачем творчих планів та задумів В. Петрика. На посаді балетмейстера І. Курилюк поновив і докорінно вдосконалив вокально-хореографічні композиції «Ой піду я межі гори, там, де живуть бойки», «Проводи на полонину», танець «Тропачок», здійснив постановку танцю «Веселкова бартка», жартівливих гуцульських танців «Старий гуцул», «Покутська полька»; вокально-хореографічних композицій «Гуцульський розмай», «Вже встають козаки», «Гуцульська вітальна», «Зорепад», «Святковий великодній», хоровод «Вербиченька».

Його вокально-хореографічні композиції, створені на основі гуцульських народних традицій та обрядів, відзначаються темпераментністю, самобутністю, тематичною спрямованістю.

Основною метою І. Курилюка є збереження та піднесення на високий рівень карпатського фольклору, народних традицій і звичаїв, відбиття в кожному танці власного характеру. Виконавська манера артистів ансамблю тісно пов'язана з народними джерелами. Відвідування народних свят і гулянь, вивчення обрядів і звичаїв старовини допомогли відібрати все найцінніше, істинно народне, створити оригінальний і самобутній репертуар колективу, що сприяє збереженню національного мистецтва. «На Гуцульщині, як вочевидь більше ніде в Україні, дотепер у побуті зберігаються народні танцювальні традиції, неоціненні для сучасних балетмейстерів. «Це для нас — як лакмусовий папірець досконалості, — підтверджує маестро. — У селі Мишин, що на Коломийщині, у віддалених населених пунктах Верховинського району на весіллях, як у давнину, танцюють «Гуцулку» цілих півгодини, а то й більше. Феєричне, скажу вам, видовище! Запальний «Аркан» — колись культовий танець карпатських горян, тепер зберігається переважно завдяки мистецьким колективам, зокрема нашій постановці «Опришки», де за допомогою рухів передаються ритуали

зарахування новачків до товариства, клятви на вірність тощо. Отже, записані на відео наші постановки поповнюють скарбницю вічних цінностей народного мистецтва» [5. С, 93].

Нині творчість колективу спрямована на вдосконалення професійної майстерності, підготовку нових самобутніх програм і збереження кращих зразків мистецтва Прикарпаття. Митці ансамблю збирають, художньо обробляють і пропагують гуцульську народну творчість, створюють нові танці, пісні й театралізовані вокально-хореографічні картини з життя Гуцульщини.

Наприклад, нова робота колективу «ОЛЕ (Олекса Довбуш)», створена на основі легенди про українського Робіна Гуда — Олексу Довбуша, за жанром трактується як Гуцульська міфо-опера-dance. Це новий підхід постановочної та виконавської груп до втілення української історії в мистецтві.

Лібрето до нового українського міфу написане за мотивами творів Богдана-Ігоря Антонича та Гната Хоткевича. «Дійство» складається з п'яти епізодів: «Гуцульське весілля», «Гірки», «Опришки», «Месники», «Смертельний плес», у яких панує бойовий дух опришків — месників, які прагнуть незалежності, волі та свободи. Дія розгортається в Карпатських горах і наповнена національними традиціями цього регіону.

Міфо-опера-dance відтворює перекази, пісні та легенди про видатного ватажка Олексу Довбуша й опришків, котрі є надзвичайно шанованими гуцульським народом, оскільки історія опришківського руху — це важлива складова героїчного літопису українського народу.

«ОЛЕ» має модернізовану форму сценографії, костюмів, реквізиту, масок. Музичне акцентування, незвичний звукоряд і ритмічну будову, що підкреслено хореографічним утіленням. Танець підкреслює гуцульську етнічну самобутність і неповторність, ускладнюється значною кількістю дробових вистукувань, на кшталт ірландського степу, що надає хореографічній складовій сучасного звучання, динаміки, ритмічності та потужної енергетики.

Уся робота спрямована на виокремлення істинно фольклорних зразків прикарпатської традиційної культури, але репрезентованих у сучасному баченні: «Режисерське бачення осучасненого дійства опирається на традиційну матрицю, за якою всі актори, без винятку, стануть його активними учасниками, виконуючи ролі, що відповідають ритуальним чи обрядовим сценаріям. Саме звідси ми й виводимо оперу, як жанр, що народився в народній автентичній культурі» [7].

Висновки. Національний академічний ансамбль «Гуцулія» є феноменом прикарпатської хореографічної культури, оскільки цей колектив — єдиний центр професійного хореографічного мистецтва Прикарпаття, метою якого є збереження та сценічна презентація на

високому виконавському рівні особливостей національних традицій Прикарпаття.

Унікальність роботи його першого балетмейстера — Я. Чуперчука — полягала в тому, що він не тільки створив цей колектив, а й у його межах викристалізував сценічну форму гуцульського народного танцю. Він був першим, хто влучно та глибоко засобами танцювального мистецтва втілює традиції гуцульського народу, його побут, світогляд, обряди й історію, створив ту основу, на якій донині базується вся гуцульська хореографія.

Гідним продовжувачем справи Я. Чуперчука був В. Петрик, котрий, на відміну від свого учителя, ретельніше вивчав особливості танців та одягу кожного прикарпатського села. Він проявив себе справжнім знавцем гуцульської народної творчості, що надало йому можливості створити академічний стиль виконання в Гуцульському ансамблі пісні й танцю, домогтися від виконавців високої техніки виконання характерних гуцульських рухів.

Якщо Я. Чуперчук є засновником народної сценічної хореографії в Прикарпатському регіоні, В. Петрик — його основоположник.

Діяльність В. Петрика продовжив І. Курилюк, котрий донині є головним балетмейстером ансамблю. Його мета — удосконалення професійної майстерності, підготовка нових самобутніх програм, збереження кращих зразків мистецтва Прикарпаття на високий рівень карпатського фольклору, народних традицій і звичаїв, надання хореографічним постановкам сучасного звучання.

Нині «Гуцулія» є осередком гуцульського хореографічного мистецтва, яке її митці популяризують за межами України, продовжуючи збирати, художньо обробляти та пропагувати гуцульську народну творчість у нових танцях, піснях.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом проблеми збереження українського національного хореографічного мистецтва, дослідженням творчого доробку інших українських балетмейстерів народно-сценічного танцю.

Список використаних джерел

1. Бігус О. О. Феномен балетмейстерської творчості Володимира Петрика / О. О. Бігус // Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство». — Київ : КНУКіМ, 2011. — Вип. 24. — С. 30–36.
2. Відгомін душі Івана Курилюка [Електронний ресурс]. // Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка. Режим доступу : <http://lib.if.ua/news/1359113054.html>. — Назва з екрана.
3. Демків Д. Ярослав Чуперчук: феномен гуцульської хореографії: Нарис, спогади, фотоматеріали / Дана Демків. — Коломия : Вік, 2001. — 168 с.
4. Затварська Р. Маєстро гуцульського танцю. / Р. Затварська. — Івано-Франківськ : Місто НВ, 2002. — 160 с.

5. Майстри народно-сценічного танцю : біографічний довідник / уклад. О. П. Колосок. — Київ : ДАКККІМ, 2008. — 116 с.
6. Методичні рекомендації по Івано-Франківському національному академічному Гуцульському ансамблі пісні і танцю «Гуцулія» на 2014 рік [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://mincult.kmu.gov.ua/document/245008889/info.pdf>. — Назва з екрана.
7. Оле (Олекса Довбуш): гуцульська міфо-опера-dance [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://parter.ua/ru/event/kontserty/hastroli_teatriv/ole_oleksa_dovbush_hutsulska_mifo-opera-dance.html. — Назва з екрана.

References

1. Bihus O. O. Fenomen baletmeisterskoi tvorchosti Volodymyra Petryka / O. O. Bihus // Visnyk KNUKIM. Seria "Mystetstvoznavstvo". — Kyiv : KNUKIM, 2011. — Vyp. 24. — S. 30–36.
2. Vidhomin dushi Ivana Kuryliuka [Elektronnyi resurs] // Ivano-Frankivska oblasna universalna naukova biblioteka im. I. Franka. Rezhym dostupu : <http://lib.if.ua/news/1359113054.html>. — Nazva z ekranu.
3. Demkiv D. Yaroslav Chuperchuk : fenomen hutsulskoi khoreografii : narys, spohady, fotomaterialy / Dana Demkiv. — Kolomia : Vik, 2001. — 168 s.
4. Zatvarska R. Maestro hutsulskoho tantsiu : biohrfachnyi dovidnyk / uklad. O. P. Kolosok. — Kyiv : DAKKKIM, 2008. — 116 s.
5. Maistry narodno-stsenichnoho tantsiu : biohrfachnyi dovidnyk / uklad. O. P. Kolosok. — Kyiv : DAKKKIM, 2008. — 116 s.
6. Metodychni rekomendatsii po Ivano-Frankivskomu natsionalnomu akademichnomu Hutsulskomu ansambli pisni i tantsiu "Hutsulia" na 2014 rik [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu : <http://mincult.kmu.gov.ua/document/245008889/info.pdf>. — Nazva z ekranu.
7. Ole (Oleksa Dovbush): hutsulska mifo-opera-dance [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu : http://parter.ua/ru/event/kontserty/hastroli_teatriv/ole_oleksa_dovbush_hutsulska_mifo-opera-dance.html. — Nazva z ekranu

■ UDC 793.31(091)(477.86) "ГУЦУЛІЯ"

Sapeho Ya. K., postgraduate student, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

Yaroslav.sapego@mail.ru

NATIONAL UKRAINIAN ACADEMIC SONG AND DANCE ENSEMBLE "HUTSULIA" AS A PHENOMENON OF SUBCARPATHIAN CHOREOGRAPHIC CULTURE

The aim of the article is to study the characteristic features of preserving Subcarpathian national traditions in the choreographic heritage of ballet masters of the National Ukrainian Academic Ensemble "Hutsulia".

Research methodology. The article presents the analysis of creative works by Y. Chuperchuk, V. Petryk and I. Kuryliuk — the ballet masters of

the National Academic Ensemble "Hutsulia". Ukrainian publications and papers, particularly those from Kharkiv, are reviewed.

Results of the study have shown the core of "Hutsulia" National Academic Ensemble ballet masters' approach. The characteristic features of their work with folklore material and its stage interpretation are identified. It is proven that this ensemble, being the only Subcarpathian professional choreographic collective, is a phenomenon of the dance culture of the region under study, as its activities are aimed not only at improving professional mastery of performers and preparing new distinctive programs, but also at preserving the best samples of Subcarpathian choreographic folklore, folk traditions and customs by collecting and artistically refining Hutsul folk creations, as well as popularizing it overseas.

The choreographic acts by Y. Chuperchuk, V. Petryk and I. Kuryliuk are defined by the sublime artistry and ideas, ballet master and director mastery, presenting variety of forms and genres, unique in rhythm and calisthenic methods, filled with colorful images, true national esthetics, including the elements of the ancient Hutsul customs and reflecting Ukrainian everyday lifestyle. Their works are defined by the expressive choreographic text, eloquence of movements and facial expressions, variety of dance figures, sense of artistic extent, good taste and bright vigor. The defining trait of these ballet masters' touch is that they always create a plot canvas for their works, making the repertoire of "Hutsulia" dance and song ensemble interesting for and in high demand from viewers, while the high level of its artists' performance mastery elevates Ukrainian folk stage dance art to a worthy professional level.

Novelty. The paper presents an attempt to analyze the creative works by ballet masters Y. Chuperchuk, V. Petryk and I. Kuryliuk of "Hutsulia" National Academic Ensemble for the first time.

Practical significance. Research materials may be used by professional choreographers for the lectures on choreographic subjects and in works of folk stage dance ballet masters.

Keywords: Subcarpathian choreographic culture, dance and song ensemble, Hutsul folklore, ballet master, vocal-choreographic composition, repertoire.

Надійшла до редколегії 14.11.2016 р.